

Kun til gennemsyn
Må ikke kopieres

Læsetekster til læsetræningssettet

- Tekst 1: *Fortælleformen* (Hjemmeside)
- Tekst 2: *"Man skal ikke købe bramfrit op"* (Brev)
- Tekst 3: *Telefonkø under bilkørsel* (Forskningsside) (forskningsartikel)
- Tekst 4: *Når søen er fra* (Fagbladsartikel)
- Tekst 5: *Ranslet og hornet* (Folketale)

Praktisk information

Åbningstider

Centret åbner alle dage kl. 10. Det er en god idé at komme i god tid for at undgå kø ved indgangen.

Der er festivalåbning hver dag kl. 12.

Lørdag lukker festivalen kl. 17, søndag kl. 22 og mandag slutter vi kl. 16.

Billetter

Du kan købe billetter i indgangen. Priserne er: Voksen:

110,- kr, barn: 70,- kr, studerende: 90 kr.

Betal 10,- kr. mere og få et årskort til Lejre Forsøgscenter.

Ved indgangen kan du få kort over fortælle-scenerne, præsentationsmateriale om fortællere, oplysninger om Lejre Forsøgscenter, mad, drikke og transport til og fra.

Info-telt

Her vil vi hjælpe dig med svar på de spørgsmål du måtte have om fortællefestivalen. Festivalprogrammet kan fås her, samt oplysninger om fortællestederne og evt. ændringer i det planlagte program.

OBS! Der kan ske ændringer i dette program efter deadline.

Bålvagter

På nogle forelæscener sidder man omkring bålet mens der fortælles. Af sikkerhedshensyn er disse steder bemandede med bålvagter fra forsøgscentret. Vær venlig at respektere bålvagternes anvisninger.

Mad og drikke

Tag madkurven med hjemmefra. Du kan grille din medbragte mad i båldalen. Centret har et lille madudsalg

du kan få lette retter, varme og kolde drikke m.m. Hvis det regner kan du spise i et af madpakketeltene.

Overnatning

Publikum kan ikke overnatte på Lejre Forsøgscenter under festivalen. Overnatningsmuligheder kan findes og anvises af: Roskilde Lejre Turistbureau. Tlf. 46 31 65 www.visitroskilde.com

Transport

Tog til Lejre Station: Ankomst på minuttal 09 fra

København /

03 fra Holbæk

Tog fra Lejre Station: Afgang på minuttal 04 mod

København /

10 mod Holbæk

Bus 233 (Lejre / Roskilde / København) afstemt til togtil- / Sidste

afgang kl. 16.30. Der er: **Telebus linie 829/830** som bestilles

les i Forsøgscenens butik inden kl. 16.30 eller hos busfirmaet

via tlf.: 70 20 93 93. Busrummet kl. 8.30 - 16.30

Taxi: 46 31 17

Taxi: 46 31 17

Taxi: 46 31 17

Taxi: 46 31 17

Taxi: 46 31 17

Taxi: 46 31 17

Taxi: 46 31 17

Taxi: 46 31 17

Taxi: 46 31 17

Taxi: 46 31 17

Lørdag eftermiddag

alle aldersgrupper

	Kl 12 -13	Kl 13 - 14	Kl 14 - 15	Kl 15 - 16	Kl 16 -17
Jernalderhuse		Corrie de Place: Morgen er det pinse.	Peter Værum: Skt. Peter historien 50 min Voksne	Anna Grethe Bech: Da jeg mødte skelletet 20 min.	Hanne Eble: Vølvens spådom 40 min
Store Cirkustelt	Festivalåbning Originale fortællinger Vært: Anette Bering Jahn 45 min	Arbejdsinstruktion Anette Bering Lisberg Voksne	Georgian & Eline: Eline & Georgians Collection 60 min Voksne	Mariane Josefsen: Det er altid naboens skyld 60 min Voksne	Xanthe Gresham: Aphrodite and the real red shoes 50 min, engelsk Voksne
Lille Cirkustelt		Børn fra G1'en historie fortæller. Vært: Hans Laur 45 min	Ægget: Eventyrtælling 45 min	Nina Næshem: Det var bare så pinlig 30 min, norsk Voksne	Jan Cirkola: Lynda og Dynamo 45 min
Store Tipi		Wild Card FortællerWildcard Fortællerslam fortsat....		Colin ÓhAiseadha: Miss Crozier and other witches and wigots 60 min, engelsk Voksne
Lille Tipi		Jens Peter Madsen: Rævehistorier 25 min Om Eli 15 min	Rikke Alexandra: Gyngen 20 min	Ibrahima Sorry Diallo: Slikslottet, Sorte hette m.m. 55 min	Laura Kamis Wrang: Regnbuemagi + aktivitet
Udvalgte			Mathilde Gamrath: Det grønne rige 30 min +10		
Potteriet		Trine og Jeppe Lindhart: Blomstrende beretninger 60 min		Karl Erik Frederiksen & Karin Frederiksen: Syndbukken. En musikfortælling 45 min	Marit Boe Nielsen: At rejse er at leve og erfare 45 min Voksne
Vævestuen		Kaja Vildersbøl: Lykkebarnet, en irsk myte Annemarie Høst på keltisk harpe 20 min	Marie Louise Kjær: Kvindfortællinger 60 min Voksne	Jens Peter Madsen: Barndomsglimt - da alt var nyt 60 min	Simon Simonsen: Historier fra trommen 45 min Voksne
Landbohuse		Ulf Årnström: Ljusvallen - hurtigere end lyset 45 min, svensk	Henriette Ritz Kylmann: Fortællinger om dyr 60 min	Kasper Sørensen: Guavajagten 60 min	Steiner: Lakmunken Knud Bullenhoser 45 min

Søndag eftermiddag

■ = For alle aldersgrupper

	KI 12 - 13	KI 13 - 14	KI 14 - 15	KI 15 - 16	KI 17 - 18
Jernalderhuse		Katrine faber: Rejsen til dødens rige 40 min	Abelone Bregninge: Urmødre, vætter og dybe rødder 45 min	Ry fortællekreds: Egne og sære fortællinger 60 min	Per Katlev: Økonomiske fortællinger 60 min Voksne
Store Cirkustelt	Festivalåbning Originale fortællinger Vært: Anette Wilhelm Jahn 45 min	Arbejdsdemonstration v/ Jens Peter Madsen 60 min Voksne	Nina Nasheim & Jesper la Cour Andersen: Hjertebank 50 min	Nordkystfortælling Håb 60 min	DM i Fortællerslam Stjernedrys 50 min
Lille Cirkustelt		Ældrebyrden: Da Danmark blev halveret. Eli Rasmussen: Da Danmark blev befriet 60 min	Lene Nielsen & Troels Ejsing: Thora, Ragnar og Kraka 40 min	Lyststrytter: Lyst og slet Steiner: Den sidste kamp 60 min	Roskilde Fortællerslam Stjernedrys 60 min
Store Tipi		Adia Baksh: Fabler og elefantguder 45 min	Anna Djurhuus & Anne Louise Joensen: Virkelige og overnaturlige historier 45 min	Ulf Ström: Den pratsamma dödskaless berättelser 45 min, svensk	
Lille Tipi børnetelt		Vera Kamis: En præriepiges historie 30 min	Neel Holm: Katten der gik på ryggen Rikke Bredbo: Den der blev slottet 30 min		Åben børneworkshop Vært: Hans Laurens 60 min
Smedjen				Kjartan: Peik de gamle 35 min	
Potteriet		Helle Asmild: Pilgrimstærden 60 min	Ann Larsen: En sejlede skælm 25 min	Pernille Sørensen: Den oversavede dame 60 min	Connie Olsen: Herlige historier og fantastiske fortællinger 45 min
Vævestuen		Ann Mari Urva: Soldat og en væv 55 min		Ute Bering Lisberg: Den oversavede dame 60 min Voksne	Marie Louise Kjær: Kvindefortællinger 60 min Voksne
Landbohuse		Ivar: Maleriet mellem himmel og jord og andre historier 40 min, norsk			

Søndag formiddag

■ = For alle aldersgrupper

	KI 17 - 18	KI 18 - 19	KI 19 - 20	KI 20 - 21	KI 21 - 22
Offermosen	Hanna Snorraddottir: Manden som kom med en løve i forkøbet 40 min Voksne				
Jernalderhuse	Ellen Dahl Bang: Mysteriet i Lejre 40 min	Dorte Sørensen: Prins Pushtens pind 45 min	Rikke Alexandra: Gilgamesh 40 min Voksne		
Store Cirkustelt		DM i Fortællerslam Finale	DM i Fortællerslam Finale	Rune T. Kidde: Ækle Æventyr og poetiske Æskapader 45 min	Bestellers: Fortællejam 60 min
Lille Cirkustelt	Kjartan: Peik de gamle 35 min	Åbne Fortællere Vært: Michael Lykke 60min	Jens Peter Madsen: Nye erindrings fortællinger 55 min Voksne	Åben scene Vært: Susie Haxthausen 60 min	
Store Tipi	Christina & Katrine Faber: Dancing with the Dark 50 min, norsk Voksne	Xanthe Gresham & Katrine Faber: Dancing with the Dark 90 min, engelsk Voksne			
Lille Tipi børnetelt	Ibrahima Sory Diallo: Slisklotten, Sortehætte m.m. 55 min	Steiner: Drengen Pattegris som suttede bryst i 14 år 50 min	Pernille Sørensen: En cirksudreng: Eli Benneweis' opvekst 30 min	Fortællerlarverne Annemarie Krapp & Hanne Eble: Ugler, ulve og udyr 45 min	
Vævestuen	Bettina Jacobsen: Onkel Charlie 25 min	Per Hammerich: Johan Svingben - en gyser 20 min Voksne			

Tekst 2

Læs klummen *Man skal ikke råbe bramfrit op ...*, og besvar spørgsmålene på svararket ud fra teksten. Sæt kryds ud for de rigtige svar. Der er kun ét rigtigt svar til hvert spørgsmål.

Man skal ikke råbe bramfrit op over et røverkøb i en tilbuds-ø

Det var en sommerdag i begyndelsen af 7. klasse, da min klassekammerat Theresa kom i skole iført et par tjekkede lyserøde klip-klap-sandaler med mærket DKNY skrevet på siderne af de tynde plastiksåler. Theresa var cool og gik stolt rundt i frikvarteret med oprejst pande – indtil Jeppe og Peter opdagede, at DKNY-mærket var påført med blå kuglepen af Theresa selv. Og med ét var fortryllelsen hævet – stakkels Therasas smarte sandaler var degraderet til åndssvagt discountbras.

Da Blå Mandag kom det næste forår, havde Theresa lært af sin fatale fejltagelse omkring de lyserøde plasticsandaler. Hun havde fået anskaffet sig et gennemført out-fit af det super fede Diesel-tøjmærke – og denne gang var markedet IKKE påført med kuglepen. Theresa var igen vildt tjekket og cool. Anerkendende blikke og imponerede suk. Og vi drak os selv en sodavand og vodka, mens vi alle smikede til Theresa, så vores tandbøjler skinnede om hende.

Jeg selv er aldrig helt sikker på, om jeg er så af dem der supertjekkede mennesker. Jeg er ikke én af dem, som kan slentre ned ad strøget med et par solbriller, og se ud som én, der lige har overtaget verden og kredsen. Måske er det det til dels samfundet, at jeg hverken for siden Blå Mandag i 7. klasse har ejet et par bukser til over 1000 kroner ... I hvert fald har jeg bemærket, at man ikke skal råbe bramfrit op, hvis man har fundet sig et røverkøb i en tilbuds-ø

i Føtex's tøjafdeling. – For så kan man hurtigt blive dømt til "råbemand" og måske endda smule nærig – og i hvert fald ikke spor cool. For tøj skal være af de rigtige mærke – og det er ikke mindst vigtigt.

Ordet er alligevel er afsluttet eller fremsat af almindelige børnearbejdere, trods den høje salgspris, ja, det er i og for sig derordnet, men du er tjekket.

Da jeg senere kom i gymnasiet, var der nogle piger, som blev kaldt "mucca crew". Selvom vi da var nogle stykker, så gjorde lidt grin med dem, når de kom spanende til matematiktimen klokken 10 om morgenen iført stiletter og kort pels, ja, selv om jeg da nok, at vi i bund og grund misundte den glamour-aura, som hang i luften omkring dem sammen med lugten af dyr parfume. For de var rige, og de var smarte, og de blinde for nogle lækre drenge fra 3. g. Hennes & Mauritz var altså ikke lige så meget "star quality" som Versace.

Udover det har jeg det udmærket med mine H&M-bluser og bomuldssokker. Min slags kan tage det afslappet, når der kommer cykelolie på bukserne (de har nemlig kun kostet 349,50), og det kan nu en gang være meget befriende. I øvrigt skal der jo også være nogle, der får de tjekkede til at føle sig tjekkede.

Af Anna Dorthea Trap Friis – Fra Politiken 1. juli, 2006.

Tekst 3

Læs forskningsartiklen *Telefonsnak under bilkørsel er farligere ...*, og sæt streg under det ord eller det udtryk i parenteserne, som passer i sammenhængen. Skriv på svararket.
Se hvordan i eksemplet i første parentes.

Telefonsnak under bilkørsel er farligere end anden snak

En ny undersøgelse tyder på, at de ændringer i opmærksomheden, der opstår, når vi taler i telefon, er forskellige fra de ændringer, der opstår, når vi taler med en tilstedeværende person. Og de førstnævnte (ængstelser - ændringer - æresfølelse - ærinder) kan tilsyneladende være farligere specielt, når vi taler i mobiltelefon under kørsel!

Man har jo længe vidst, at brug af håndholdte mobiltelefoner er farlige under bilkørsel, fordi man ikke har den (påståede - perfekte - pågældende - påfaldende) hånd til at styre bilen med og skifte gear osv. Men nu viser en ny undersøgelse af et amerikansk forskerhold, at selvom man taler i håndfri mobiltelefon under bilkørsel kan det også være mere farligt end at tale med passagerer i bilen – simpelthen, fordi der ved telefonsnak sker store ændringer i opmærksomheden.

Selve begrebet ”opmærksomhed” (egenskab - egennytte - eftervisning - domsret) ved vores hjerner (den selv kan bestemme, hvilken sansekanaler vil åbne op for og koncentrere sig om, mens den samtidig hæmmer inputs fra andre sanser) (signaler for ikke at få forstyrret koncentrationen om den valgte kanal. Dette viser sig ved at i en telefonsnak kan vi jo kun høre og ikke se den, vi taler med. Det medfører, at man oftest stirrer ”tomt” (mod sig - for sig - på sig) uden at se noget, og hjernen er helt koncentreret på lyde, så den ikke har tid til grundig bearbejdning af de indtrykke (samtidigt strømme ind fra øjnene).

En således tendens til at undlade (udtryk - undertryk - indtryk) er ikke ”interessant” (hvis hjernen er påvirket af et forsøg). Det har vist sig, at folk, der taler og holder øje med billeder på en skærm, næsten ikke hører, hvad der sker (samtale - sammenlagt - sammen - samstemt) i rummet. Mens folk, der sættes til at aflytte en interessant besked i høretelefoner, måske nok ser, men ikke rigtig fordøjer og husker det, der sker i deres synsfelt.

På denne baggrund har det amerikanske forskerhold opstillet en hypotese, at mennesker der under bilkørsel taler i håndfri mobiltelefoner måske får (sænk - svækket - stormfald - nedget) deres opmærksomhed mod det omkringliggende miljø (indtryk så meget, at det kan være farligt for dem). Forskerne mistede det kan tænkes, at mobilsnak også vil være farligere end snak med passagerer i bilen. Når taler med tilstedeværende personer, er vi nemlig til både at lytte til dem, og til at se dem i sådanne situationer ”er vi ikke (nær - til - nærmere - næsten) meget ned for det omkringliggende miljø om vi forhåbentlig ikke tager hovedet og ser på vores medpassagerer mens vi taler med dem i bilen, for det kan selvfølgelig være endnu farligere.

Forskerne testede hypotesen om farlig mobilsnak under bilkørsel i en håndfri mobiltelefoner – indrettede forskerne en bilsimulator, hvor forsøgspersonerne sad som i en almindelig bil og kiggede på et billede på en forrude. I stedet for en rigtig forrude blev der vist et billede om en stor tv-skærm, hvor en computer viste billeder, der svarede til, hvad man ser under rigtig bilkørsel. Eksperimentet drejede sig nu om, hvor meget forsøgspersonerne lagde mærke til vigtige og farlige ting i trafikken, mens de enten 1) var alene i bilen, 2) talte i håndfri mobiltelefon eller 3) talte med en ”passager”. I alle tre situationer var testningen indrettet således, at der en gang imellem under den simulerede bilkørsel blev vist nogle trafikanter som forsøgspersonerne (burede - turde - burde - burre) lægge mærke til for at tage højde for en eventuel faresituation. Underejs gennem eksperimentet afbrød man undertiden ”bilkørslen” ved at standse billedet på skærmen. Nu spurgte man forsøgspersonerne, om de havde lagt mærke til nogle ting, der var blevet vist i løbet af de seneste sekunder.

Det viste sig, at der ikke var nogen væsentlig forskel på opmærksomheden om trafikale detaljer i gruppen, der var alene, og gruppen, der talte

med en passager. Men gruppen, der talte i mobiltelefon, udviste en karakteristisk (forsinkelse - forskel - forstand - forekomst) fra de to andre grupper. Når de blev spurgt om noget, der var sket *lig før*, billedet blev standset på skærmen, havde de (eftersom - så vel som - som regel - selv om) lagt mærke til det; de var altså heldigvis ikke helt blinde for farlige detaljer. Men når de blev spurgt om noget, der var sket for blot fire-fem sekunder siden, havde de langt oftere glemt sådanne begivenheder, end det var tilfældet i de to andre grupper.

Forskerne mener på denne baggrund, at mennesker, der taler i mobiltelefon – også de håndfri – under bilkørsel nok ser, hvad der (aktuelt - al-

mindelig - altså – alle vegne) sker forude, men de ser det med en så lav grad af opmærksomhed, at det ikke rigtig prenter sig i deres hukommelse, derfor "falder ud" i løbet af få sekunder. Og da det i visse situationer under bilkørsel bedemt er nyttigt at kunne huske selv (først og flittige - flossede - flygtige) indtryk (indtryk) i nogle sekunder, er der på denne baggrund at følge det pågældende forskerhold op til at være bekymrende over den udstrakte brug af mobiltelefoner under bilkørsel, selvom det er håndfri mobiltelefoner, der tales.

Af Thomas Nielsen
Fra "Forskningssyn i psykologi" nr. 2, 2007

Tekst 4

Læs fagbladsartiklen *Når piger siger fra*, og sæt streg under det ord eller det udtryk i parenteserne, som passer i sammenhængen. Skriv på svararket.
Se hvordan i eksemplet i første parentes.

Når piger siger fra

Pædagogerne i Fritidsklubben Rubinen er blevet slået ud af, at et seksuelt svarforløb styrkede pigernes selvværd. Succesoplevelser fra træningen påvirkede pigernes opfattelse i positiv retning. Nu har de fået mod på at prøve (krise kræfter - kritisk - kultiveret) med andre udfordringer senere i livet.

Når man træder ind ad døren til Fritidsklubben Rubinen i Sydhavnen, møder man først og fremmest drenge. Det første man bemærker, er, at det er en travl klub. Der er gang i den. Kigger man omkring i lokalerne, ser man et (overflod - overflod) af drenge. De sidder på (overflod - overflod) af drenge. De sidder ved computeren, på pool eller hænger ud. Går man ind bag i klubben, møder man systemet, og her sidder pigerne. De hygger sig og snakker om livet mellem himmel og (jord - land) - hav. Her møder man drenge og piger. Det er helt naturligt, at der her er en stor flok af drenge og piger. De indvies på den måde, de (indvies - indvies) indvies i klubben. Pigerne indkvarterer sig på samme måde som drengene, som fylder rummet, og som indtager det fysiske rum på denne måde brugt deres krop i langt højere grad end pigerne. Det er tydeligt at se, at børnene er meget bevidste om deres kønsroller, og at de lever op til de forventninger og krav, som folk igennem deres opvækst har stillet til dem ud fra deres køn.

Risikoen for overgreb
I vores samfund bliver konfronteret med grænseoverskridende (situationer - silhuetter - sikkerhed - sikringer), hvor spørgsmålet om at gribe ind, sige fra og reagere, melder sig. Der findes ikke noget klart facit på, hvordan man skal håndtere de forskellige situationer, men det er vigtigt at overveje, hvordan man kan blive bedre til at trække grænser. Pædagoger er ofte tilbageholdende i forhold til at snakke med børnene om risikoen for overgreb. De voksne føler måske ubehag ved emnet og vil ikke gøre børnene bange. Men som forfatteren Chris Poole siger i sin bog "Overgreb – Nej tak!": "Hvis det gælder trafiksikkerhed, er der ingen, der frygter, at deres barn pga. færdselsundervisning, vil vokse op og være bange for biler. Vi erkender, at trafikken kan være farlig, og at børn skal lære nogle (konkurrerende - konkrete - konsekvente - konstruerede) handlinger for at undgå at blive kørt over. Den samme metode, med at konkretisere

trafikfare, kan også bruges i forbindelse med undervisning i forebyggelse af overgreb. Dvs. at målet altid må være at fortælle om faren på en måde, så børnene ikke bliver bange og samtidig give dem redskaber til at undgå faren.”

Et liv uden drenge

Det opfattes af mange som ufeminint at slå fra sig og råbe igennem. Derfor var det en stor udfordring, at få pigerne med på ideen om at lære selvforsvar og at lære dem at bruge deres stemme. Det nytter ikke noget, hvis pigerne er bange for at være grimme eller usexede. Ingen selvforsvarsposition ligner dem, vi kender fra filmen ”Tomb Raider”. Selvforsvarsforløbet blev derfor rykket (ind i - over i - ud af - ud gennem) klubben. På den måde skabte vi nogle nye trykke rammer, hvor drengene ikke kunne kigge på.

Pia på elleve år var med i selvforsvarsforløbet. Hun var glad for, at pigerne kunne være (for sig - for sig - om sig - med sig) selv. ”Når vi er i klubben, er det mest drengene, der bestemmer, fordi de er de stærkeste og driller os, hvis vi siger, at vi gerne vil noget andet end dem. Det har været fedt at lave selvforsvar, selvom det var svært at skulle være sur og være for sig selv og andre og vænne sig til, at vi bare kunne gå over og gå amok - melde sig - snyde os), uden at drengene kiggede,” fortæller Pia.

Brager igennem

Vi brugte lang tid på at lave anbefalinger, hvor man står i en cirkel og råber sit navn (så højt som man kan - så tit - så højt - så snart, man kan. Det var meget grænseoverskridende. Men hvis man kan lære at være eksplosiv i sit kropssprog og bevæge sig med sin stemmes fulde styrke, kan man føle sig nok så lidt underlegen og alligevel overrumple en overmand. Det lille øje kan give piger nogle sekunder til at komme væk eller til at få hjælp.

Vi brugte tid på at snakke om forskellige situationer og forskellige valg og talt om, at det er vigtigt, at man lærer at stole på egen dømmekraft og fornemmelse. Pigerne skal ikke tænke på, hvad andre tænker, men stole på sig selv og sige fra. De skal ikke forklare eller have dårlig samvittighed over, at deres opførsel kan tolkes som uhøflig. Vi snakkede også meget om, hvor vigtigt det er at kende sine egne grænser. Hvis man ikke har gjort sig tanker om sine egne græn-

ser, er det svært at reagere, når de bliver (overrumplet - overfaldet - overhalet - overtrådt).

Retten til at sige nej

”Vi er blevet bedre venner, fordi vi har snakket om ting til selvforsvar, som vi ikke snakker om normalt, så vi har lært hinanden og selv bedt om at kende,” siger Pia og fortæller: ”Vi føler mere at det er vores klub, nu lærer, at vi er begyndt at lære selvforsvar, og vi også er med i klubben, og de voksne bruger tid på os og tager sig af os venligt. Det er godt at være mere i respekt med dem og sige sin mening til klubberne og sige nej til drengene, når de driller.

Målet med selvforsvarsforløbet er at styrke pigerne (selvfølgelig - selvforsvaret - selvstyret), at finde sine begrænsninger og muligheder, og lære ikke at være bange og turde bruge sin stemme og krop. Uden at sænke løsningsfokus. På den måde lærer pigerne til at genkende en potentiel farlig situation og reagere, inden faren bliver større. Pigerne skal forstå, at de har ret til at sige nej og til at bestemme, hvor og hvornår de grænser er blevet (overlagte - omkommet - overbeviste - overtrådt).

Fokus på pigerne

Den vigtigste forudsætning for, at pigerne kan lære at forsvare sig selv fysisk og psykisk, er, at de føler sig værd at forsvare. Pigerne skal tro på sig selv og give udtryk for deres følelser og ønsker. Men en positiv (selvfølge - selvpøffattelse - selvsyn - selvdølser) er ikke noget, man har eller ikke har – den kan opbygges og vedligeholdes. Det kan være en lang proces. Ikke noget man kan klare på en dag. Pædagogerne i klubberne har fokus på pigerne og skaber et rum, hvor pigerne i langt højere grad kan udfolde sig både fysisk og psykisk. Vi skal give pigerne mulighed for at deltage i aktiviteter, der giver dem plads til at opdage deres potentialer. På den måde hjælper vi pigerne til at få et selvverd, der sætter dem i stand til at træffe egne valg i deres liv.

Tilbage i klubben sidder Pia sammen med sine veninder i opholdsstuen og snakker om selvforsvarsforløbet. ”Det har været sjovt at lave selvforsvar, og nu kan drengene bare (komme efter - komme med - komme an - ankomme)!” siger Pia og griner højt sammen med de andre piger.

Af Annmari Hjørnet – Fra PLS PULS nr. 4, 2007

Tekst 5

Læs folkeeventyret *Ranslen, hatten og hornet*, og besvar spørgsmålene på svararket ud fra tekstens indhold. Sæt kryds ud for de rigtige svar. Der er kun ét rigtigt svar til hvert spørgsmål.

Ranslen, hatten og hornet

Der var engang tre brødre, som blev fattigere for hver dag, der gik. Til sidst var de så nød så værre, at de ikke havde til det daglige brød, og de drog ud i den vide verden for at finde lykke.

De begav sig på vej, og en dag kom de til en stor skov, og midt inde i den lå et bjerg. Da de kom nærmere og så, at det var helt af sølv, sagde den ældste: "Nu har jeg fundet lykke. Mere forlanger jeg ikke." Han fyldte sine lommer med sølv og drog hjem. "Vi forlanger mere sølv," sagde de to andre og gik videre. Da de havde gået et par dage, kom de til et bjerg, som var helt af guld. Den næste dag sagde den ældste bror stod tvivlrådig og vidste ikke rigtig, om han skulle tage fat på gullet eller gå videre. Til sidst fyldte også han sine lommer, sagde farvel til sin bror og gik hjem.

Den yngste tænkte: "Sølv og guld frister mig ikke. Jeg vil drage ud i den vide verden, måske finder jeg min lykke der." Han drog videre, og efter tre dages forløb kom han ind i en skov, der var endnu større end de andre. Han klatrede nu op i et højt træ, men så ikke enden på skov og atter skov. Han fik øjet rakte. Han klatrede ned igen, men sulten plagede ham så stærkt, at han tænkte: "Bare jeg kunne endnu i mit liv kunne spise mig rigtig mæt." Da han kom ned på jorden, så han til sin forundring, at der stod et dækket bord. "Det var lige i rette tid, mit ønske blev opfyldt," tænkte han og gik hen at spørge, hvor maden var kommet fra, satte han sig til bords og spiste så længe han kunne få tid ned. "Det er dog synd at lade den pæne dug blive liggende," tænkte han, og han lagde den omhyggeligt sammen og tog den med.

Om aftenen, da han igen blev sulten, fik han et nyt ønske. Han prøvede at hjælpe ham, bredte den ud og sagde: "Jeg ville ønske, du igen var fyldt med mad og drikke. Nu har du måske havde han udtalt dette ønske, før der stod den dejligste mad på bordet. Han sagde: "Nå, jeg ville ønske sig." "Nå, ved jeg da, hvor mit køkken er," sagde han. "Det er mere værd end alverdens sølv og guld." Men da han kom hjem, fandtes han ikke, han havde fået så meget, at han ville rejse hjem og slappe af. Måske ville han en gang prøve sin lykke ude i verden.

En aften mødte han en sortemundet kulsvier inde i skoven. Han var i færd med at koge sig nogle kartofler over ilden til sin aftensmad. "God aften, min sorte ven," sagde han, "hvordan går det her i din ensomhed?" "Åh, den ene af dem har jeg set i den anden," svarede kulsvieren, "og der vanker aldrig andet end kartofler til aftensmad. Vil du have noget med, så værsgo, sæt dig ned." "Nej tak," svarede den fremmede, "du har jo ikke køkkenet, og der skulle komme en anden her, men hvis du vil tage til takke hos mig, vil det være mig en ære." "Du får mad fra mig," sagde kulsvieren, "du har ingenting med, og der er ikke et menneske i mange miles omkreds." "Du skal dog ikke sige så god en mad, som du endnu aldrig har smagt," svarede han, bredte dugen ud og sagde: "Dæk dig," og straks stod der det herligste måltid. Kulsvieren gjorde sig til bords, og lod sig ikke sige noget, men puttede den ene bid efter den anden i sin sorte mund. "Du synes jeg rigtig godt om," sagde han, "den var netop noget for mig. Derhenne i kroen har jeg en gammel ransel, den ser du på, og den er pæn ud, men den har en ganske vidunderlig egen-skab. Jeg beder dig om den alligevel ikke mere, så må du få den, hvis jeg må beholde din dug." "Jeg må da først vide, hvad det er for en ransel," sagde den fremmede. "Det skal jeg sige dig," svarede kulsvieren, "der gælder det om at slå på den, køber den for en officer og seks soldater med geværer frem og gør, hvad du vil." "For min skyld gerne," sagde den fremmede, gav kulsvieren dugen og gik videre med ranslen på ryggen. Han havde gået lidt, da han lykkedes at prøve den og slog på den. Straks stod der syv krigsmænd og of-ficeren. Den fremmede spurgte: "Hvad er det for en herre og hersker?" "Gå straks hen til kulsvieren og hent min ønske-dug," sagde han. Officeren og soldaterne omkrings, og ikke ret mange minutter efter kom de tilbage med dugen. Han lod den falde sammen og gik videre.

Ved solnedgang kom han til en anden kulsvier, der var i færd med at koge sin aftensmad. "Vil du have noget med," spurgte den sorte fyr, "selvom jeg ikke kan byde på andet end kartofler og salt. Værsgo, sæt dig ned." "Nej," svarede han, "i aften skal du være min gæst." Derpå tog han sin dug frem,

og de spiste og drak og havde det rigtig gemytligt sammen. Da de var færdige, sagde kulsviere hende på bænken ligger en gammel slidt hat, som har en mærkelig egenskab. Når man tager den på og svinger den rundt, er det, som om der bliver affyret den vældigste salve fra tolv kanoner, og ingen kan stå sig imod den. Jeg har ingen brug for den, så hvis jeg må beholde din dug, vil jeg give dig den. Den unge mand gik ind på byttet og drog af sted med hatten, og da han var kommet et lille stykke væk, sendte han sine soldater tilbage efter dugen. "Jeg har en fornemmelse af, at min lykke ikke er forsvundet," tænkte han, og det viste sig, at han havde ret. Den næste aften kom han til en tredjemand, som også indbød ham til at tage for sig af kartoflerne. Han tog imidlertid sin dug frem, og kongen syntes så godt om den, at han gav ham et horn, der havde den egenskab, at når man blæser i det, styrtede både fæstninger og byer i grus, for at få lov at beholde dugen. Manden gik ind på slottet og lod sine soldater hente dugen igen. Nu havde han både ranslen, hatten og hornet. "Nu er jeg den guldne mand," tænkte han, "nu er det på tide, at jeg vender tilbage til mine brødre."

Da han kom hjem, levede hans brødre i sus og dus. Han gik ind til dem, men da han kom i sine gamle frakke, med den gamle, slidte hat på hovedet og ranslen på ryggen, blev de ikke kendes ved ham. "Vores bror ville ikke nøjes med guld og sølv, men ville højere ting," sagde de, "han kom sig ikke engang som en mægtig konge og ikke som sådan en tiggerpjalt." Da han jog de ham ud, blev han vred og slog på sin ransel, lige til der stod 150 mand i række og led. Han befalede dem at bringe brødrenes hus, og to af dem skulle piske dem igennem.

Nu blev der et vældigt ståhej. Brødrene kunne ikke stå op mod soldaterne. Da kongen hørte det, blev han vred og lod et regiment rykke ud for at jage kongedatteren på flugt, men med ranslen fik hurtigt så stor en styrke, at de andre ikke kunne stå op mod den. "Jeg skal nok få bugt med den karl," sagde kongen, og lod næste dag endnu flere soldater rykke ud, men de kunne ikke udrette noget. Manden kaldte endnu flere krigsmænd frem og lod at det skulle gå godt. Han drejede han på sin hat, så kanonerne tordnede og kongens folk blev borte. "Nu slutter jeg ikke fred, før kongen giver mig sin datter til ægte, og lader mig herske over det riget i sit navn," sagde kongen. "Det er hårdt at gå ind på," sagde kongen, "men hvis jeg vil beholde min krone, bliver jeg nødt til at føje ham."

Brylluppet blev nu fejret, men kongedatteren var meget misfornøjet, at hendes mand gik med en lurvet hat og en gammel, slidt ransel. Hun kom ofte af med ham og tænkte dag og nat på, hvordan hun skulle bære sig ad. "Mon der virkelig skulle være hemmelige kræfter skjult i den gamle ransel," tænkte hun, og en aften stillede hun sig meget kærligt an og klappede og kyssede ham. "Bare du ville lade være med at gå med den stygge ransel," sagde hun, "den mislykkes så skrækeligt." "Det har du ingen forstand på, min egen ven, sagde han, "den er min stolte og så længe jeg har den, frygter jeg ikke for nogen verdensherredømmet." Da hun fortalte han hendes hemmelige egenskab ranslen havde. Hun slog armene om hans hals og bad om at hun ville kysses på den i stedet for løste hun lempeligt ranslen og løb ud med den. Så snart hun var alene, slog hun på ranslen og befalede krigsmændene, at de skulle binde ham og føre ham ud af slottet. De adlød, og hun kaldte endnu flere soldater frem, for at de skulle drage efter dem og føre ham ud af riget.

Men han havde stadig sin hat. Så snart han havde sine hænder fri, svangede han den et par gange rundt, så kanonerne tordnede, og kongedatteren måtte bede om nåde. Da hun lod til at være meget angergiven og lovede at beholde sig, gik han ind på slottet forlig. Hun lod nu, som om hun elskede ham højt, og i løbet af kort tid havde hun bedåret ham sådan, at han betroede hende, at selv om man havde ranslen i sin magt, kunne man dog intet udrette med den, der havde hatten.

Så snart han var faldet i søvne, tog hun sig hen og kastede hatten ud af vinduet. Han havde nu ikke andet tilbage, end at selv af harme gav han sig til at blæse deri af alle livsens kræfter. Han styrtede mure, fæstninger og landsbyer i grus og dræbte også kongen og hans datter. Og hvornår han havde blæst bare den gamle mule til, var hele landet styrtet sammen. Han indsatte nu sig selv til konge over hele riget.

*Af Brødrene Grimm
Fra Grimms Eventyr, Eventyr for børn og voksne. Bearbejdet*